

nationale ombudsman

Rapport

Openbaar Ministerie hoefde sepotcode van jager niet aan te passen

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het Openbaar Ministerie deels ongegrond, en deels gegrond.

Inhoudsopgave

Achtergrond	2
Wat is er gebeurd?	3
Wat is de klacht?	3
Standpunt meneer Scholten	3
Standpunt OM.....	4
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	5
Conclusie	7
Tot slot	7
Bijlage I: Verslag van bevindingen	9
Bijlage II: Wet- en regelgeving.....	17

Achtergrond

Het Openbaar Ministerie (OM) kan beslissen iemand niet strafrechtelijk te vervolgen. Met andere woorden: het OM seponereert de zaak. Het OM informeert de verdachte over een sepot. In die brief staat de reden om niet (verder) te vervolgen, de sepotgrond.

Het OM heeft in een zogeheten Aanwijzing¹ instructies over het seponeren opgesteld. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen 'technische sepots' en 'beleidssepots'. Wanneer het OM concludeert dat niet vervolgd kan worden of dat een veroordeling niet haalbaar is (bijvoorbeeld omdat er onvoldoende bewijs is), dan wordt geseponereerd met een 'technisch sepot'. Het is ook mogelijk dat het OM vindt dat vervolging technisch mogelijk en haalbaar is, maar dat het strafvervolging om bepaalde redenen niet wenselijk vindt. Dan wordt een 'beleidssepot' toegepast. Bij een beleidssepot kan de voorwaarde gesteld worden dat iemand binnen een bepaalde proeftijd geen strafbare feiten begaat. Dat noemt het OM een 'voorwaardelijk beleidssepot'.

In de Aanwijzing is een lijst met tientallen verschillende sepotgronden opgenomen. Aan die sepotgronden is een cijfercode verbonden, de sepotcode.² De sepotcode geeft regelmatig aanleiding tot klachten. Dit komt doordat een sepotgrond veel impact kan hebben. Bij beleidssepots stelt het OM dat de verdachte het strafbare feit daadwerkelijk heeft gepleegd en hier voldoende bewijs voor is. Maar dat het OM ervoor kiest om niet te vervolgen.

Burgers vertellen de ombudsman vaak het gevoel te hebben dat zij worden veroordeeld zonder tussenkomst van een rechter. En de beslissing van het OM om te seponeren wordt samen met de sepotcode geregistreerd in de zogeheten justitiële documentatie.³ De justitiële documentatie wordt onder andere geraadpleegd door strafrechters bij de behandeling van een strafzaak en door Dienst Justis voor de behandeling van aanvragen van Verklaringen Omtrent het Gedrag (VOG). Sepotbeslissingen kunnen op die manier ingrijpende gevolgen voor burgers hebben.

Burgers kunnen bij het OM een klacht indienen tegen de sepotbeslissing. Zij kunnen het OM vragen om een nadere toelichting op de sepotbeslissing of om een wijziging van de sepotcode. Na behandeling van de klacht door het OM kan iemand terecht bij de Nationale ombudsman.

¹ Zie <https://www.om.nl/onderwerpen/beleidsregels/aanwijzingen/executie/aanwijzing-sepot-en-gebruik-sepotgronden-2020a013>

² Bij de codes 01 tot 09 gaat het om technische sepots, bij de codes 20 tot 98 om beleidssepots.

³ Sepotcodes worden opgenomen in de justitiële documentatie. Daarbij geldt één uitzondering: sepotcode 01 "ten onrechte als verdachte aangemerkt". Die sepotcode wordt niet opgenomen in de justitiële documentatie.

Wat is er gebeurd?

Meneer Scholten⁴ heeft een jachthuurovereenkomst met de gemeente⁵, die hem het recht geeft om lijdende dieren af te schieten in een natuurgebied. Begin 2019 startte de politie een strafrechtelijk onderzoek naar meneer Scholten. Het onderzoek richtte zich op het afschieten van een damhart en zeven reeën. De politie sloot dit onderzoek in oktober 2019 af.⁶

In december 2020 seponerde het OM de zaak tegen meneer Scholten. Voor wat betreft het afschieten van een damhart seponerde het OM vanwege onvoldoende bewijs (sepotcode 02). Voor wat betreft het afschieten van de reeën stelde het OM dat meneer Scholten in strijd met zijn jachthuurovereenkomst handelde door onjuiste of onvolledige opgave te doen van afgeschoten dieren in het Fauna Registratie Systeem (FRS). Volgens het OM heeft meneer Scholten zeven reeën geschoten waarvoor hij niet heeft opgegeven dat het dier lijdend was. Hij vulde bij conditie in: 'normaal'.⁷ Daarmee handelde meneer Scholten volgens het OM in strijd met zijn jachthuurovereenkomst en overtrad hij artikel 5.3 lid 4 van de Wet natuurbescherming (Wnb). Gelet op het tijdsverloop seponerde het OM dit strafbare feit voorwaardelijk met een proeftijd van één jaar, met sepotcode 43: 'oud feit'.⁸

Meneer Scholten was het niet eens met het sepot voor zover dit zag op het afschieten van de reeën. Hij stelde dat hij de voorwaarden van zijn jachthuurovereenkomst niet had geschonden. En hij vroeg het OM om een onvoorwaardelijk sepot. In reactie daarop bleef het OM bij het eerdere sepotbesluit. Daarop benaderde meneer Scholten de Nationale ombudsman.

Wat is de klacht?

Meneer Scholten klaagt over de reactie van het OM op zijn verzoek om een beleidssepot (sepotcode 43) te wijzigen naar een onvoorwaardelijk/technisch sepot. Meneer Scholten stelt dat hij geen gezonde dieren heeft afgeschoten en dat het OM zijn argumenten dat er geen/onvoldoende bewijs is dat hij een strafbaar feit zou hebben gepleegd, niet heeft weten te weerleggen.

Standpunt meneer Scholten

Meneer Scholten stelt zich samengevat op het volgende standpunt.⁹ Allereerst vindt meneer Scholten dat het verwijt dat het OM hem maakt, niet onder het strafrecht valt: als hij de jachthuurovereenkomst al geschonden zou hebben, dan zou dit volgens hem een kwestie tussen hem en de gemeente zijn. Verder vindt hij dat het OM vooral aannames doet en niet kijkt naar ontlastend bewijs. Hij bestrijdt de argumenten van het OM.

Volgens meneer Scholten zijn er geen regels voor registratie in FRS. Pas tijdens het verhoor bij de politie werd hem duidelijk dat de politie zijn registraties te summier vond en dat het vermelden van meer gegevens als wenselijk werd gezien. Dat was hem voorheen niet duidelijk, omdat er geen voorwaarden zijn gesteld voor de registratie in FRS. Dat niet is opgegeven dat de dieren lijdend waren, wil volgens meneer Scholten dus

⁴ Fictieve naam.

⁵ De gemeente heeft de pachtzaken voor de gemeente uitbesteed aan een rentmeesterskantoor, dat namens de gemeente de jachthuurovereenkomst heeft afgesloten.

⁶ Zie voor uitgebreidere toelichting op het afsluitende proces-verbaal bijlage 1: Verslag van bevindingen.

⁷ De invulopties zijn: vet, normaal, mager, ziek, onbekend. Daarnaast is er een invulveld waar 'opmerkingen' opgenomen kunnen worden.

⁸ In de Aanwijzing van het OM staat de volgende uitleg bij deze sepotgrond: Het belang van strafrechtelijk ingrijpen is te gering geworden in verband met de lange tijd die is verstreken na het plegen van het feit, hoewel dit nog niet verjaard is, of de 'redelijke termijn' van art. 6 EVRM is verstreken of zal zijn verstreken op het moment dat het feit zal zijn voorgelegd aan de rechter c.q. een strafbeschikking zal zijn opgelegd.

⁹ Een uitgebreide weergave van zijn standpunt is opgenomen in Bijlage 1: verslag van bevindingen.

niet zeggen dat ze dat niet waren. Nergens is als voorwaarde gesteld dat hij dit moet opgeven in FRS. Het OM ziet de registraties in FRS ten onrechte als bewijs of bekentenis, zonder de dieren te hebben gezien of zelf beoordeeld te hebben.

Het ging volgens meneer Scholten om 'goede' dieren die alleen kreupelden. De conditie 'normaal' heeft volgens hem betrekking op de geschiktheid voor consumptie. Dat geldt ook voor het invulveld 'bijzonderheden' onder Wildhygiëne. Daarom nam hij geen opmerkingen op in dat veld. Hij heeft enkele dieren naar de poelier gebracht. Uit de gegevens van de poelier blijkt volgens meneer Scholten wel dat de dieren een afwijking hadden.

Verder stelt meneer Scholten dat een drachtige ree ook kreupel (en lijdend) kan zijn, bijvoorbeeld wanneer het dier al drachtig was toen het kreupel werd. Tot slot vindt meneer Scholten dat de vergelijking die het OM maakt met de aantallen lijdende dieren in andere gebieden, niet opgaat. Op basis van die vergelijking kan volgens hem niet worden aangenomen dat hij niet-lijdende dieren afschoot. Volgens meneer Scholten is geen informatie opgevraagd over dichterbij gelegen en vergelijkbare gebieden. En door één van de wel genoemde gebieden loopt geen weg (waardoor de kans op aanrijdingen kleiner is). De aantallen dieren die hij heeft geschoten, zijn naar zijn mening niet afwijkend.

Standpunt Openbaar Ministerie

Volgens het OM klaagde meneer Scholten over de voorwaardelijkheid van het sepot. Het OM blijft vanwege de volgende redenen bij het oorspronkelijke sepotbesluit.¹⁰

Het OM vindt dat gedraging wel onder het strafrecht valt, omdat overtreding van de Wnb strafbaar is gesteld in de Wet op de economische delicten.

Volgens het OM heeft meneer Scholten in strijd met zijn jachthuurovereenkomst gehandeld door het afschieten van dieren in een normale conditie. Door de provincie Utrecht is het afschot van reeën door een ontheffing toegekend aan de Faunabeheerseenheid (FBE). Deze heeft de toekenning door een machtiging doorgeschoven naar de Wildbeheerseenheid (WBE). En de Wildbeheerseenheid heeft de machtiging ten aanzien van het betreffende jachtveld doorgeschoven naar meneer Scholten. In de machtiging staan voorwaarden genoemd. Eén van de voorwaarden is dat wanneer vanwege calamiteiten (ziekte, ernstige verwondingen of de verkeersveiligheid) afschot noodzakelijk is, de FBE in kennis moet worden gesteld. Daarnaast moeten gedode reeën binnen 48 uur gemeld worden in FRS.

Het OM wijst er op dat meneer Scholten de dieren in FRS registreerde met conditie 'normaal'. Hij heeft de verplichting om FRS correct in te vullen. Dat uit de gegevens van de poelier blijkt dat enkele dieren een afwijking hadden, staat daar naar het oordeel van het OM los van. Voor zover de ombudsman vroeg of de registratie in FRS is bedoeld om te controleren of een jager de voorwaarden van de jachthuurovereenkomst naleeft, stelt het OM dat het niet gaat over de doelstelling van de registratievoorwaarden.

Verder wijst het OM erop dat sommige reeën drachtig waren. Dat wijst op een goede conditie. Verder wijst het OM op informatie uit het dossier van de politie waaruit blijkt dat er in de omliggende jachtvelden in de afgelopen periode geen zieke of lijdende dieren werden gezien, en dat in een ander gebied (dat zes keer zo groot is als het gebied waar meneer Scholten mag jagen) in de afgelopen jaren drie reeën uit hun lijden zijn verlost.

¹⁰ Een uitgebreide weergave van het standpunt van het OM is opgenomen in Bijlage 1: verslag van bevindingen.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Rol van de Nationale ombudsman

Bij de behandeling van klachten over sepotcodes beoordeelt de ombudsman hoe het OM heeft gereageerd op de klacht en het verzoek om een sepotcode te wijzigen. Het gaat om de vraag of het OM in redelijkheid heeft kunnen weigeren de sepotcode naar aanleiding van de klacht aan te passen. De door het OM gegeven motivering staat hierbij centraal. In deze motivering moet het OM zijn beslissing duidelijk uitleggen. Ook moet het OM aangeven van welke feiten het is uitgegaan. Verder moet de motivering begrijpelijk en consistent zijn. De ombudsman verwacht van het OM dat het ingaat op (onderbouwde) argumenten en bezwaren van de burger. De ombudsman weegt de aard van de zaak en de gevolgen van de beslissing voor de burger mee bij de eisen die hij aan de motivering stelt.

Heeft het OM voldoende toelichting dat de verweten gedraging onder het strafrecht valt?

Meneer Scholten vindt dat het feit waarvan het OM hem verdacht, niet onder het strafrecht valt.

Als hij zich niet aan de jachthuurovereenkomst zou hebben gehouden, is dat een zaak tussen hem en de partij met wie hij die overeenkomst sloot (de gemeente) en heeft het OM hierin geen rol.

Volgens het OM handelde meneer Scholten in strijd met artikel 5.3, vierde lid, Wnb. Daarin staat dat het verboden is om te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften. Het OM heeft toelichting dat meneer Scholten in strijd heeft gehandeld met het voorschrift in artikel 16 van de Provinciale ontheffing. Deze ontheffing gaat over de voorwaarden die gelden voor het doden van reeën. Daarin staat dat degene die gebruikmaakt van de ontheffing, toestemming moet hebben van de grondgebruiker (in dit geval de gemeente). Meneer Scholten had volgens zijn jachthuurovereenkomst enkel toestemming voor het doden van lijdende reeën.

De ombudsman toetst deze klacht aan het behoorlijkheidsvereiste van goede motivering. De ombudsman is van oordeel dat het OM in de klachtprocedure voldoende heeft gemotiveerd dat de verweten gedraging onder het strafrecht valt. De verweten gedraging, het afschieten van gezonde reeën, is in strijd met de jachthuurovereenkomst en daarmee in strijd met de voorschriften in de Provinciale ontheffing. In dat geval is inderdaad artikel 5.3, vierde lid, van de Wnb van toepassing. Overtreding van dat artikel is strafbaar gesteld in de Wet op de economische delicten (artikel 1a, onder 2) en valt dus onder het strafrecht. Het OM heeft niet in strijd met het vereiste van goede motivering gehandeld.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Is het OM nagegaan waar het meneer Scholten echt om te doen was?

Meneer Scholten klaagde over de opgelegde sepotcode en verzocht daarbij om een onvoorwaardelijk sepot. Hij schreef waarom hij vond dat het OM onvoldoende bewijs had. En hij vroeg het OM meerdere keren om een gesprek waarin hij een toelichting kon geven op zijn zaak.¹¹

Uit de verschillende reacties van het OM blijkt dat het OM de klacht zo heeft gelezen dat deze draaide om de voorwaardelijkheid van het sepot, en dat er geen sprake was van een verzoek om een andere sepotcode of een technisch sepot.

De Nationale ombudsman toetst deze klacht aan het behoorlijkheidsvereiste van luisteren naar de burger. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid actief naar de burger luistert, zodat deze zich gehoord en gezien voelt. Dat geldt ook tijdens de klachtbehandeling. Eén van de vuistregels uit de *Ombudsvisie op professionele klachtbehandeling*¹² ziet op het verkennen van het probleem van de burger.

¹¹ Hij vroeg dit aan het OM in de reactie op het aan hem toegestuurde proces-verbaal en in zijn reactie op sepotbrief.

¹² De Ombudsvisie is te vinden op de website van de Nationale ombudsman, www.nationaleombudsman.nl, rapportnummer 2018/005.

De overheid moet aan het begin van de klachtbehandeling verkennen welke belangen spelen bij de burger en nagaan waar de klacht precies over gaat. De ombudsman heeft dit nog eens benadrukt in een brief aan het OM over de manier waarop het OM klachten over sepotcodes behandelt.¹³ In die brief staat dat mondeling contact het uitgangspunt moet zijn bij klachtbehandeling. De ombudsman verwacht van het OM dat het nagaat waar het de burger werkelijk om te doen is.

In dit geval schreef meneer Scholten inderdaad dat hij een onvoorwaardelijk sepot wilde. Maar uit zijn toelichting op de klacht blijkt dat hij de verweten gedraging ontkent en dat hij een sepotbeslissing wilde die daarbij past. Hij heeft de termen beleids- of technisch sepot niet genoemd, maar van een burger hoeft ook niet verwacht te worden dat hij zich in die termen uitdrukt. Het lag op de weg van het OM om samen met meneer Scholten te bespreken waar zijn klacht over ging en wat hij wilde bereiken. Dan was duidelijk geworden dat het meneer Scholten niet (alleen) ging om de voorwaardelijkheid van het sepot. En dan had het OM beter kunnen reageren op de klacht. De ombudsman concludeert dat het OM niet in overeenstemming met het behoorlijkheidsvereiste luisteren naar de burger heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Heeft het OM de afwijzing van het verzoek tot wijziging van de sepotcode voldoende gemotiveerd?

Meneer Scholten vindt dat het OM onvoldoende gemotiveerd heeft dat er sprake is van een bewijsbare zaak. Hij stelt dat hij geen gezonde dieren heeft afgeschoten en dat het OM zijn argumenten dat er geen/onvoldoende bewijs is, niet of onvoldoende heeft weten te weerleggen. Hiermee stelt hij dus dat het OM niet tot een beleidssepot had kunnen komen, maar de zaak had moeten afdoen met een technisch sepot.

Volgens het OM heeft meneer Scholten in strijd met zijn jachthuurovereenkomst dieren geschoten die niet lijdend waren. Het OM wijst er daarbij op dat meneer Scholten in FRS invulde dat de conditie van de dieren 'normaal' was en dat vier reegeiten drachtig waren (dat wijst volgens de verbalisanten in het politiedossier op een goede tot zeer goede conditie). Verder zijn in de omliggende jachtvelden in de betreffende periode geen zieke of lijdende dieren waargenomen, en in een ander en veel groter jachtveld zijn in dezelfde periode drie reeën uit hun lijden verlost.

De ombudsman toetst deze klacht aan het behoorlijkheidsvereiste van goede motivering. Daarbij beoordeelt de ombudsman of het OM in dit geval voldoende gemotiveerd heeft dat het de eerste sepotbeslissing niet wijzigt, en dat het blijft bij een beleidssepot. Dat betekent dat het OM naar aanleiding van een klacht voldoende moet toelichten dat het blijft bij het standpunt dat een veroordeling haalbaar is.

De ombudsman komt tot de conclusie dat de motivering van het OM op bepaalde punten beter had gekund, zeker nu het gaat om ingewikkelde regelgeving. Zo leek het verwijt van het OM in eerste instantie te zijn dat meneer Scholten onjuist handelde '*door het bij FRS opgeven van onjuiste of onvolledige meldingen*'. Pas later maakte het OM duidelijk dat de verdenking zag op het afschieten van gezonde dieren, en het OM de (volgens het OM gebrekkige) registratie als bewijs daarvoor zag. Verder ging het OM, ook na vragen van de ombudsman, niet volledig in op de argumenten die meneer Scholten aanvoerde als 'tegenbewijs'. De ombudsman heeft de indruk dat dit ook lag aan de manier waarop het OM de klacht las; namelijk als klacht over de *voorwaardelijkheid* van het sepot.

Maar met de uiteindelijk gegeven motivering haalt het OM (net) de ondergrens van wat de ombudsman in een zaak als deze van een motivering verwacht. Het OM kon daarbij in redelijkheid wijzen op de ontheffing en de daarop gebaseerde machtiging. Daarin is als voorwaarde vermeld dat wanneer afschot noodzakelijk is vanwege bijvoorbeeld ziekte of verwondingen, de FBE in kennis gesteld moet worden, en dat gedode reeën

¹³ Brief van 30 november 2022, te vinden via <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2022/aanhoudende-klachten-over-sepotcodes-openbaar-ministerie>

gemeld moeten worden in FRS. In dat verband kon het OM wijzen op de manier waarop meneer Scholten de afgeschoten dieren registreerde in FRS, waarbij op geen enkele manier bleek dat het om lijdende dieren ging. Meneer Scholten stelt daar tegenover dat de vermelding van de conditie ziet op de consumptiegeschiktheid van de dieren (de wildhygiëne), en dat hij 'normaal' invulde en geen opmerkingen opnam omdat de dieren geschikt waren voor consumptie. Dat de invulvelden conditie en opmerkingen zien op de wildhygiëne volgt echter niet uit de door het OM overgelegde schermafdruk van het FRS, waaruit blijkt dat Wildhygiëne in het systeem een apart 'kopje' met andere invulvelden heeft. Ook kon het OM in redelijkheid verwijzen naar het feit dat het voor een deel om drachtige dieren ging en naar de bevindingen over het aantal afgeschoten dieren in de omliggende jachtvelden. De bevindingen van de poelier waarop meneer Scholten wijst ('dikke poot/schouder') waren tot slot niet dusdanig dat het OM niet meer naar FRS en de overige omstandigheden kon verwijzen.

Met deze toelichting heeft het OM voldoende gemotiveerd dat een vervolging technisch gezien mogelijk was. De ombudsman ziet dan ook geen aanleiding om het OM te vragen de motivering van het besluit verder te verbeteren of aan te vullen. Het OM kon in redelijkheid blijven bij de oorspronkelijke sepotbeslissing en heeft het vereiste van goede motivering niet geschonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De ombudsman vindt dat het OM voldoende heeft uitgelegd dat het feit waarvan het meneer Scholten verdacht, onder het strafrecht valt. Daarnaast kon het OM in redelijkheid weigeren de sepotcode naar aanleiding van de klacht aan te passen en heeft het OM dat besluit voldoende gemotiveerd.

Wel heeft het OM steken laten vallen bij de klachtbehandeling: het OM luisterde niet goed naar meneer Scholten en heeft niet goed onderzocht waar de klacht van meneer Scholten echt over ging.

Tot slot

Tot slot vraagt de ombudsman aandacht voor een punt dat tijdens de behandeling van de klacht naar boven kwam. Het viel de ombudsman op dat uit de sepotbeslissing niet blijkt of het hier volgens het OM om een overtreding of een misdrijf ging. Uit de Wet economische delicten volgt dat het betreffende delict wordt gezien als misdrijf voor zover zij opzettelijk is begaan. Anders gaat het om een overtreding.¹⁴

De gegevens uit een sepotbeslissing bepalen de inhoud van een registratie in de Justitiële Documentatie. Het onderscheid tussen een overtreding en een misdrijf kan bijvoorbeeld bepalend zijn voor de vraag hoe lang de gegevens zichtbaar zijn in de Justitiële Documentatie.¹⁵ Het is daarom van groot belang dat deze gegevens goed worden aangeleverd. Daarom heeft de ombudsman het OM om een nadere toelichting op dit punt gevraagd.

Het OM stuurde in reactie daarop een overzicht van de registratie in de Justitiële Documentatie waarin vermeld staat: *Feit 1: art 5.3 lid 4 Wet natuurbescherming*. Verder gaf het OM aan dat het de gedraging ziet als een misdrijf, omdat opzet aanwezig is. Het OM stelt dat in het economisch recht sprake is van 'kleurloos' opzet. Dit betekent dat er geen opzet hoeft te zijn op het overtreden van de wettelijke bepaling.¹⁶

¹⁴ Zie artikel 2, lid 1, van de Wet op de economische delicten.

¹⁵ Zie artikel 4 en 6 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg).

¹⁶ In tegenstelling tot 'boos opzet', waarbij de opzet gericht moet zijn op het overtreden van de wettelijke bepaling. Daarvan hoeft dus geen sprake te zijn.

De ombudsman concludeert dat uit de sepotbrief en de registratie in de Justitiële Documentatie niet duidelijk blijkt of de sepotbeslissing een overtreding of een misdrijf in de zin van de Wet op de economische delicten betreft.¹⁷ In de reactie verwijst het OM naar het kleurloos opzet, dat van toepassing zou zijn in het economisch recht. Dat algemene uitgangspunt geldt echter in het gehele strafrecht en is geen argument om de onduidelijkheid in de registratie te laten bestaan en daarin niet te vermelden of opzettelijk is gehandeld.

Het is aan het OM om aan te geven welk strafbaar feit wordt geseponeerd.¹⁸ Het moet voor iedere verdachte onmiskenbaar duidelijk zijn welk strafbaar feit wordt geseponeerd en of het gaat om een misdrijf of een overtreding. Het OM hoort hier duidelijkheid over te geven in zowel de sepotbrief als in de gegevens die worden aangeleverd voor registratie in de Justitiële Documentatie.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

¹⁷ Hoewel het OM in reactie op vragen van de ombudsman aangeeft dat het de gedraging ziet als een misdrijf, werd in het proces-verbaal van de politie niet aangekruist dat het om een misdrijf ging. Ook werd bij de delictsomschrijving niet vermeld dat het om het 'opzettelijk' handelen ging, terwijl dit bij een ander feit wel werd gedaan.

¹⁸ Het probleem van onnauwkeurige feitomschrijving is recent ook aan de orde gesteld in een rapport van de procureur-generaal bij de Hoge Raad over de naleving van wettelijke bepalingen bij strafbeschikkingen. Zie p. 63 e.v. van het rapport 'Buiten de rechter OM', te raadplegen via de website van de Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/11/09/tk-bijlage-buiten-de-rechter-om>.

Bijlage I: Verslag van bevindingen

Wat ging er aan de klacht vooraf?

In januari en februari 2019 kregen de Regionale uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) en de politie meldingen van passanten over sporen van afgeschoten damherten. Naar aanleiding van de meldingen ontstond het vermoeden dat meneer Scholten illegaal damherten afschoot. De politie en de RUD begonnen daarom een strafrechtelijk onderzoek. Tijdens het onderzoek vroegen de politie en de RUD informatie op bij verschillende partijen. Naar aanleiding van de verkregen informatie ontstond ook het vermoeden dat meneer Scholten gezonde reeën afschoot, terwijl hij daar geen toestemming voor had.

De politie sloot het onderzoek in oktober 2019 af met een 'proces-verbaal van relaas'. In dit proces-verbaal gaf de politie een overzicht van alle onderzoekshandelingen en de verkregen informatie. Hierna volgt een weergave van de relevante delen van deze informatie, zoals deze is opgenomen in het proces-verbaal.

Jachthuurovereenkomst

De gemeente die eigenaar is van het betreffende natuurgebied, heeft het beheer van pachtzaken uitbesteed aan een rentmeesterskantoor. Het rentmeesterskantoor heeft een jachthuurovereenkomst gesloten met meneer Scholten. Daarin staat dat "*Verhuurder en huurder zijn overeengekomen dat door de huurder alleen lijdende dieren bejaagd/bestreden mogen worden*". De rentmeester heeft toegelicht dat deze overeenkomst is bedoeld om in noodgevallen, bijvoorbeeld een aangereden ree, een dier uit zijn lijden te verlossen.

Inzage Faunaregistratiesysteem

In de Wet Natuurbescherming (Wnb, artikel 3.12) worden Faunabeheereenheden (FBE) genoemd. Deze FBE bestaan uit jachthouders en maatschappelijke organisaties en stellen een faunabeheersplan op. Op basis van deze plannen stellen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten verordeningen, ontheffingen, vrijstellingen en vergunningen op voor de uitvoering van het faunabeheer. In een landelijk digitaal registratiesysteem (het Fauna Registratie Systeem, hierna FRS) registreren jachthouders hun uitgevoerde afschotgegevens. Deze registratie is verplicht voorgeschreven voor jachthouders via de provinciale ontheffing.

Uit de gegevens in het FRS blijkt dat meneer Scholten vanaf 2016 tot 18 maart 2019 zeven reeën en vijf damherten heeft geregistreerd als zijnde geschoten. Bij reeën vereist het registratiesysteem dat de bijzonderheden van de geschoten ree vermeld worden. Alle zeven door meneer Scholten geschoten reeën zijn geregistreerd met de kwalificatie 'conditie normaal'. Ook het opgegeven gewicht duidt op een normale conditie van de reeën. Volgens de registratie zijn twee reeën afgegeven bij een poelier. Bij het item 'bijzonderheden' wordt door meneer Scholten steeds ingevuld 'geen'. Volgens de registratie waren vier reegeiten drachtig, waarvan twee reegeiten van twee foetussen. Dit wijst op een goede tot zeer goede conditie. Deze registraties geven de indruk dat de reeën gezonde exemplaren betroffen; er wordt geen melding gemaakt van zieke, verwonde of aanrijdingsslachtoffers.

Gegevens Wildbeheereenheid

Uit de gegevens van de Wildbeheereenheid blijkt dat meneer Scholten reewild mag schieten ('afschot is toegekend') en dat hij dit ook doet. Dat is opmerkelijk omdat de jachthuurovereenkomst is beperkt tot lijdende dieren. Dit doet vermoeden dat het afschot heeft plaatsgevonden in het kader van populatiebeheer, en dat is niet toegestaan.

Gegevens poelier

Meneer Scholten heeft twee afgeschoten reeën aangeboden aan een poelier. Uit de bij de poelier opgevraagde gegevens blijkt dat één door meneer Scholten afgegeven ree een 'dikke schouder' had en een

ander exemplaar een 'dikke achterpoot'. Er zijn geen andere bijzonderheden vermeld en de dieren waren kennelijk gezond genoeg voor consumptie.

De Wet natuurbescherming en de ontheffing voor het doden van reeën

In artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming staat dat aan de vrijstellingen, vergunningen of ontheffingen inzake de Wnb voorschriften kunnen worden verbonden of dat deze onder beperkingen kunnen worden verleend. Volgens lid 4 van dit artikel is het verboden te handelen in strijd met een bij een vergunning of ontheffing gesteld voorschrift.

De provincie heeft in het kader van populatiebeheer een ontheffing voor de afschot van reeën verleend aan de FBE. Deze is via de Wildbeheereenheid (de lokale jagersvereniging) uitgegeven aan de aangesloten jachthouders die daarmee gemachtigd zijn om ree af te schieten, voor zover de jachthuurovereenkomst daarin voorziet.

Vergelijking met aantallen lijdend grofwild in andere gebieden

Volgens de gegevens van beroepsjagers/jachtopzieners van andere gebieden zijn in een nabijgelegen gebied in de afgelopen drie jaren geen lijdende dieren aangetroffen, behalve één kreupel damhert dat kennelijk geen afschot behoefde. In een ander, veel groter jachtgebied zijn drie lijdende damherten en drie reeën afgeschoten.

Verhoor meneer Scholten

Meneer Scholten werd verhoord door de politie en verklaarde onder meer het volgende:

V: *Wat was de conditie van de geschoten reeën in de Stadsbossen?*

A: *Er mankeerde altijd wat aan, want anders mag ik ze niet schieten.*

V: *Wat zijn voorbeelden van wat er aan mankeerde?*

A: *Een paar weken geleden schoot ik er een, die was ronduit mager en had diarree. Er waren regelmatig een paar kreupele bij.*

V: *In FRS wordt echter afgemeld, dat sommige dieren gezond / normaal zijn. Bij opmerkingen en bijzonderheden staat niets ingevuld. Ook bij de wildhygiëne staan geen bijzonderheden. Hoe kan dat?*

A: *Echte slechte dieren handel ik zelf af (biomassa of eigen consumptie) en de goede dieren, die bv alleen kreupelden, gaan gewoon naar de poelier.*

V: *Hoe ziet u dat in combinatie met uw grondgebruikersverklaring van de gemeente Rhenen, waarin duidelijk een beperking is opgenomen?*

A: *Ik begrijp dat u die vraag stelt, maar er was echt met alle beesten iets aan de hand. Ja, ik had dat nauwkeuriger in FRS moeten vermelden. Ik toon u nu een afschot in FRS van 27 maart 2019, waarin ik netjes aangeef wat het beest mankeerde.*

V: *Waarom heeft u dat bij de voorgaande 8 reeën dan niet gedaan.*

A: *Ik had dat nauwkeuriger moeten doen.*

Opsomming opmerkelijke zaken

Aan het eind van het proces-verbaal staat een overzicht van 'opmerkelijke zaken' die uit het onderzoek naar voren komen:

- In een nabijgelegen en veel groter natuurgebied zijn geen lijdende reeën gezien, terwijl meneer Scholten verklaart dat de zeven door hem afgeschoten reeën lijdende dieren waren waarvoor afschot noodzakelijk was.

- Meneer Scholten heeft geen bijzonderheden opgenomen in het FRS en heeft bij alle dieren de conditie 'normaal' opgegeven. Uit FRS blijkt dat vier reeën drachtig waren, dat wijst op een goede tot zeer goede conditie van de dieren.
- Uit gegevens van de FBE/WBE blijkt dat meneer Scholten in de reewildcommissie zit van de WBE en zichzelf afschot toekent in het kader van populatiebeheer, terwijl hij weet dat hij alleen lijdende dieren mag schieten.
- Als het klopt dat meneer Scholten alleen lijdende dieren heeft geschoten, dan heeft hij verzuimd om hiervan melding te maken in het FRS. Deze opgave is verplicht op grond van de provinciale ontheffingen en levert overtreding op van artikel 5.3, vierde lid, Wnb.

Reactie van meneer Scholten op het proces-verbaal

Meneer Scholten stuurde naar aanleiding van het proces-verbaal een brief aan het OM. In het proces-verbaal wordt volgens hem de indruk gewekt dat hij een verplichting heeft om de klinische gesteldheid van dieren te vermelden in het FRS. Maar volgens meneer Scholten heeft de vermelding 'bijzonderheden' betrekking op de beoordeling van de jager of het dier geschikt is voor menselijke consumptie. Dit blijkt volgens hem ook uit het onderdeel waaronder deze vermelding geregistreerd moet worden, namelijk 'Wildhygiëne eerste onderzoek grof vrij wild'. Verder wees meneer Scholten erop dat uit de gegevens van de poelier blijkt dat de afgeleverde dieren een afwijking hadden. Meneer Scholten wilde graag een toelichting geven op de in het proces-verbaal gepresenteerde feiten. Hij verzocht het OM hem daarom uit te nodigen voor een gesprek.

De sepotbrief van het Openbaar Ministerie

In december 2020 seponerde het OM de zaak tegen meneer Scholten. Het OM zag onvoldoende bewijs voor de verdenking van het afschieten van het damhert, omdat het damhert niet inbeslaggenomen was.

Voor wat betreft de verdenking van het afschieten van gezonde reeën seponerde het OM de zaak voorwaardelijk met een proeftijd van één jaar, met sepotgrond 'oud feit' (code 43). Volgens het OM handelde meneer Scholten in strijd met zijn jachthuurovereenkomst door het bij FRS opgeven van onjuiste of onvolledige meldingen. Het OM wees daarbij op de voorwaarde in de jachthuurovereenkomst dat meneer Scholten alleen lijdende dieren mag bejagen/bestrijden. Volgens het OM bleek uit het dossier dat hij in de afgelopen jaren zeven maal een ree heeft geschoten waarvoor hij niet heeft opgegeven dat het dier lijdend was:

- meneer Scholten vulde in het FRS in dat de conditie 'normaal' was;
- vier reeëiten waren drachtig van één of twee foetussen, dit wijst volgens de verbalisanten op een goede tot zeer goede conditie.

Hierdoor handelde meneer Scholten volgens het OM in strijd met zijn jachthuurovereenkomst en overtrad hij artikel 5.3, vierde lid, van de Wnb. Het OM wees daarbij verder op informatie uit het dossier waaruit bleek dat in de omliggende jachtvelden in die periode geen zieke of lijdende dieren werden gezien, en dat in een ander landgoed (dat zes keer zo groot is) in de afgelopen jaren drie reeën uit hun lijden zijn verlost.

De klacht van meneer Scholten

Hieronder volgt een samenvatting van het standpunt van meneer Scholten zoals hij dit heeft toegelicht in zijn klachten bij het OM en bij de Nationale ombudsman.

Meneer Scholten is het niet eens met het voorwaardelijk sepot van het OM. Hij stelt allereerst dat de verweten gedraging niet onder het strafrecht, maar onder het burgerlijk recht valt. Volgens hem gaat het hier om een privaatrechtelijke overeenkomst (de jachthuurovereenkomst).

Daarnaast betwist meneer Scholten de gestelde feiten. Volgens meneer Scholten heeft hij de bepalingen van de jachthuurovereenkomst niet geschonden. Het OM doet vooral aannames, maar er is volgens hem geen bewijs dat hij gezonde reeën heeft afgeschoten. Meneer Scholten voert het volgende aan:

- Er bestaat geen richtlijn of handboek voor de registratie in het Fauna Registratie Systeem (FRS). De vermelding van de conditie en de bijzonderheden daarin hebben betrekking op de consumptiegeschiktheid van de dieren. De invuloptie 'bijzonderheden' staat vermeld onder het kopje 'Wildhygiëne'. Het kan volgens meneer Scholten goed zijn dat een stuk grofwild klinische een afwijking heeft of afwijkend gedrag vertoont, maar desondanks geschikt is voor menselijke consumptie. Het ging om kreupele dieren, niet om zieke dieren. Het OM kan niet op basis van de registraties aannemen of bewijzen dat de dieren niet lijdend waren.
- Dat een reegeit drachtig was, betekent niet dat het dier niet lijdend kon zijn op het moment van het afschieten. Een dier kan later een kwetsuur of ziekte oplopen.
- Uit de registratie van de poelier blijkt dat drie daar afgeleverde reeën een dikke poot of schouder hadden; dat wijst erop dat de dieren een afwijking hadden.
- De vergelijking die het OM maakt voor wat betreft het aantal lijdende dieren in andere gebieden gaat niet op. Op basis hiervan kan niet worden aangenomen dat meneer Scholten niet-lijdende dieren afschoot. Er is geen informatie opgevraagd over de dichterbij gelegen en meer vergelijkbare gebieden. En door één van de genoemde gebieden loopt geen weg. De aantallen dieren die meneer Scholten heeft afgeschoten zijn naar zijn mening niet afwijkend.

Meneer Scholten lichtte verder toe dat een voorwaardelijk sepot ingrijpende bestuursrechtelijke consequenties kan hebben, bijvoorbeeld bij toekomstige besluitvorming over zijn jachtvergunning of jachthuurovereenkomst.

Meneer Scholten vroeg het OM twee keer of hij een toelichting mocht geven op zijn zaak. Hij stuurde in april 2020 een brief aan het OM over het proces-verbaal. Daarin schreef meneer Scholten dat hij graag een toelichting wilde geven, en hij vroeg om een gesprek. Vervolgens ontving meneer Scholten een sepotbrief. In het verzoek om wijziging van het sepot gaf meneer Scholten opnieuw aan dat hij een mondelinge toelichting wilde geven op zijn verzoek. Toen het OM de klacht van meneer Scholten op verzoek van de ombudsman opnieuw in behandeling nam, vroeg het OM hem of hij nog een toelichting wilde geven. Daarop gaf meneer Scholten aan dat dat wat hem betreft niet nodig was.

De reactie van het Openbaar Ministerie op de klacht van meneer Scholten

Na de sepotbrief vroeg meneer Scholten het OM om het sepot te veranderen in een onvoorwaardelijk sepot. Hij stelde daarin – kort samengevat – dat hij de jachthuurovereenkomst niet geschonden heeft en ging daarbij in op de registratie en gestelde conditie van de dieren. Daarop reageerde de behandelend officier van justitie met een brief.

Vervolgens diende meneer Scholten een klacht in bij de ombudsman. De ombudsman stuurde de klacht door naar het OM omdat het OM de klacht nog niet volgens de regels van de Algemene wet bestuursrecht had behandeld.¹⁹ Het OM nam de klacht vervolgens in behandeling en stelde meneer Scholten in de gelegenheid zijn klacht telefonisch toe te lichten. Daarbij wees het OM er op dat meneer Scholten de klacht schriftelijk al vrij uitgebreid had toegelicht. Meneer Scholten gaf in reactie daarop aan dat bij hem geen behoefte bestond aan een nadere toelichting, maar dat hij wel bereid was om bij vragen of onduidelijkheden een toelichting te geven. Daarna volgde de reactie van het OM op de klacht. In die reactie bood het OM excuses aan voor het

¹⁹ De officier van justitie die de sepotbeslissing nam, reageerde zelf op de klacht. Dat is niet in overeenstemming met artikel 9:7 van de Algemene wet bestuursrecht.

feit dat de klacht in eerste instantie door de betrokken officier van justitie werd afgehandeld, en dat niet werd onderkend dat het om een sepotcodeklacht ging.

De reacties van het OM zijn als volgt samen te vatten.

Volgens het OM richt de klacht van meneer Scholten zich op het voorwaardelijke aspect van het sepot, en niet op de gebruikte sepotcode. Het OM achtte het gelet op de feiten niet onredelijk of anderszins laakbaar dat de officier van justitie de zaak heeft afgedaan met een voorwaardelijk sepot.

Het OM is van mening dat meneer Scholten in strijd met artikel 5.3, vierde lid, Wnb heeft gehandeld. Daarin staat dat het verboden is om in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gesteld voorschrift te handelen. In dit geval gaat het om artikel 16 van de Provinciale ontheffing, waarin staat dat de jager toestemming moet hebben van de grondgebruiker.²⁰

Onderdeel van die toestemming is de beperking in de jachthuurovereenkomst dat die toestemming alleen geldt voor het schieten van lijdende dieren. Het OM is van oordeel dat meneer Scholten zich niet aan die beperking heeft gehouden. Uit onderzoek is gebleken dat meneer Scholten dieren heeft geschoten met, zoals hij zelf heeft aangegeven, een normale conditie.

Overtreding van artikel 5.3, vierde lid, Wnb levert de verdenking van een op zichzelf staand strafbaar feit op.

Hoe reageerde het OM op de vragen van de ombudsman?

De ombudsman stelde het OM tijdens zijn onderzoek enkele vragen. Hieronder volgt een samenvatting van de reactie van het OM op die vragen.

1: Welk verwijt maakt het OM meneer Scholten en welke precieze bepalingen heeft hij niet nageleefd? Verwijt het OM meneer Scholten dat hij het afschieten niet goed geregistreerd heeft, of dat hij gezonde dieren heeft geschoten?

De in artikel 5.3 lid 4 Wnb genoemde ontheffing ziet op de Provinciale ontheffing (het gaat niet om een civielrechtelijke overeenkomst). In die ontheffing wordt in artikel 16 gesteld dat de jager toestemming moet hebben van de grondgebruiker. Onderdeel van die toestemming is de beperking in de jachthuurovereenkomst dat die toestemming alleen geldt voor het schieten van lijdende dieren. Uit het dossier blijkt dat meneer Scholten dieren heeft geschoten waarvan hij niet heeft opgegeven dat ze lijdend waren. Meneer Scholten heeft gehandeld in strijd met zijn jachthuurovereenkomst door blijkbaar gezonde dieren af te schieten, immers in het FRS heeft hij 'conditie normaal' geregistreerd, terwijl hij alleen lijdende dieren mag afschieten.

2: Is sprake van een overtreding of een misdrijf, en op welke manier is dit in de justitiële documentatie opgenomen?

In de justitiële documentatie staat het volgende:

Feit 1: art 5.3 lid 4 Wet natuurbescherming

Maat. classificatie: FFW inheems

Het OM ziet de gedraging als een misdrijf, aangezien opzet aanwezig is. In het economisch recht geldt dat sprake is van kleurloos opzet.

3: Meneer Scholten bestrijdt de bewijsvoering van het OM. De klacht richt zich dus niet alleen op het voorwaardelijke aspect van het sepot, maar op de gebruikte sepotcode en het feit dat het gaat om een

²⁰ Zie bijlage 2 voor een overzicht van de wettelijke bepalingen.

beleidssepot. Hoe is tijdens de interne klachtbehandeling geïnventariseerd wat de klacht was en wat meneer Scholten daarmee wilde bereiken?

Meneer Scholten heeft het OM gevraagd een onvoorwaardelijk sepot toe te passen. En bij de Nationale ombudsman klaagt hij over het toegekende voorwaardelijke sepot. Tijdens de klachtbehandeling is gevraagd of meneer Scholten zijn klacht wilde toelichten, hij heeft daarop aangegeven dat dat niet het geval was. Het verzoek om een onvoorwaardelijk sepot toe te passen was dus volgens het OM geen verzoek om een technisch sepot.

4: Wilt u gemotiveerd aangeven wat de door meneer Scholten aangevoerde argumenten²¹ betekenen voor de bewijsbaarheid van de verweten gedraging? Wilt u daarbij de volgende vragen betrekken:

- *Welke verplichtingen heeft meneer Scholten als het gaat om registratie in FRS?*
- *Waaruit blijkt dat meneer Scholten volgens de jachthurovereenkomst gehouden is de lijdende conditie van dieren te vermelden in FRS?*
- *Is registratie in FRS bedoeld om te controleren of een jager de voorwaarden van een jachthurovereenkomst nakomt?*
- *Wanneer geen sprake zou zijn van een verplichting om de lijdende conditie van dieren te vermelden in FRS, zou het OM het ontbreken van die vermelding dan nog steeds aan de verdenking ten grondslag leggen?*

Het verzoek tot wijziging van de sepotcode is afgewezen omdat meneer Scholten reeën heeft afgeschoten waarvan hij niet heeft opgegeven dat het dier lijdend was. Hij heeft in FRS ingevuld dat de conditie van het dier 'normaal' was. Daarmee is in strijd met de jachthurovereenkomst gehandeld en is sprake van overtreding van artikel 5.3 lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Er worden door meneer Scholten geen argumenten gegeven. Wel heeft hij eerder gesteld dat uit de administratie van de poelier blijkt dat de door hem afgeleverde dieren een afwijking hadden, maar dat staat naar het oordeel van het OM los van de verplichting om het FRS correct in te vullen. Zoals eerder aan meneer Scholten is meegedeeld – en nu er geen nieuwe feiten zijn aangedragen – geven de omstandigheden zoals die uit het onderzoek zijn gebleken geen aanleiding voor aanpassing van de sepotcode.

Uit het proces-verbaal van bevindingen blijkt dat er drie reeën zijn afgeleverd met de volgende opmerkingen: 'Dikke voorpoot', 'Dikke achterpoot' en 'Dikke schouder'. In FRS is ingevuld dat de conditie van deze dieren 'normaal' was en dat sommige reeën drachtig waren. Het ging dus niet om lijdende dieren, sommige dieren waren zelfs drachtig.

Door de provincie Utrecht is het afschot van reewild middels een ontheffing toegekend aan de faunabeheerseenheid Utrecht (FBE). De FBE heeft die toekenning doorgeschreven aan de Wildbeheerseenheid Kromme Rijn (WBE), en de WBE ten aanzien van het betreffende jachtveld aan meneer Scholten. In de machtiging staan onder andere de volgende voorwaarden genoemd:

- *Afschot is toegekend voor bokken, geiten en kalveren (zowel mannelijk als vrouwelijk); indien vanwege calamiteiten (ziekte of ernstige verwondingen of met betrekking tot de verkeersveiligheid) afschot noodzakelijk is dient de FBE Utrecht hiervan in kennis te worden gesteld*
- *Gedode reeën dienen binnen 48 uur digitaal gemeld te worden via www.faunaregistratie.nl*
- *De in de ontheffing gestelde voorwaarden zijn onverkort van toepassing.*

Het OM gaat niet over de doelstelling van de registratievoorwaarden.

²¹ Deze zijn hierboven opgenomen bij het kopje 'De klacht van meneer Van Doorn over het sepot en de weigering om de sepotbeslissing aan te passen' en stonden ook opgenomen in de brief van de Nationale ombudsman met vragen aan het OM.

Het OM sluit een screenshot van FRS bij waaruit volgt dat 'conditie' een verplicht in te vullen veld is. De in te vullen opties zijn: vet, normaal, mager, ziek, onbekend.

De situatie dat er geen verplichting is om de lijdende conditie te vermelden in FRS doet zich in dit geval niet voor.

5: In de sepotbrief staat dat het OM onvoldoende bewijs ziet om het afschieten van het damhert te vervolgen, omdat dit dier niet inbeslaggenomen is. Kunt u toelichten waarom dat niet gold voor de afgeschoten reeën?
De verdenking was dat meneer Scholten het damhert had geschoten in een gebied waar dat niet mocht, en het dier daarna had versleept naar een gebied waar dat wel mocht. Meneer Scholten stelde dat hij het dier in 'toegestaan' gebied had afgeschoten, en daarna een genadeschot had gegeven binnen het terrein waar hij geen toestemming had. Omdat het dier niet inbeslaggenomen was, kon niet worden vastgesteld of het dier één of twee schotwonden had (en dus of het verhaal van meneer Scholten klopte; zo begrijpt de ombudsman). Daarom heeft het OM die verdenking met een bewijssepot afgedaan.

Wat is het standpunt van meneer Scholten na de reactie van het OM?

De ombudsman heeft de antwoorden van het OM voorgelegd aan meneer Scholten. Hij reageerde daar als volgt op.

Vraag 1: Dat niet is opgegeven dat de dieren lijdend waren, wil niet zeggen dat ze dat niet waren. Meneer Scholten vraagt waaruit blijkt dat hij verplicht is dit op te geven in FRS. Dit is nergens als voorwaarde gesteld, niet in de vrije velden in FRS, niet in de ontheffing en niet door de grondgebruiker. Het OM gaat ook voorbij aan de verklaringen van de poelier waaruit blijkt dat de dieren wel lijdend waren. De conditie 'normaal' heeft betrekking op de geschiktheid voor consumptie.

Vraag 2: Er is geen overtreding of misdrijf begaan, hooguit is sprake van een administratieve onvolkomenheid. Meneer Scholten stelt dat hij zich aan zijn verplichtingen uit de faunabeheerovereenkomst heeft gehouden. Het lijkt erop dat het OM geen zaak had en een – in hun ogen – ontbrekende administratieve handeling wil aanwenden om hem een misdaad in de schoenen te schuiven.

Vraag 3: Meneer Scholten kan zich niet voorstellen dat het geen gebruik maken van de mogelijkheid om e.e.a. toe te lichten klaarblijkelijk reden is om de sepotcode niet te veranderen.

Vraag 4: Meneer Scholten meldt bijna wekelijks dieren af in FRS, zowel geschoten door derden als door hemzelf. Als een dier voor consumptie naar de poelier gaat, vult hij in dat de conditie 'normaal' is. Daarmee wordt bedoeld geschikt voor consumptie. Bij afwijkingen waardoor dieren niet voor consumptie geschikt zijn, geeft hij een uitgebreidere toelichting in FRS. FRS, vergunningverleners en derden stellen geen voorwaarden aan het invullen van de FRS-module, behalve de verplichte velden. Het OM ziet de registraties in FRS ten onrechte als bekentenis of bewijs, zonder de dieren te hebben gezien en zelf beoordeeld te hebben.

De opmerking van het OM dat de dieren niet lijdend waren en 'zelfs drachtig', is suggestief en vooringenomen. Immers, een ree kan drachtig zijn voordat zij kreupel wordt. En ook een kreupel ree kan gedekt worden. Er kan dan toch sprake zijn van lijden.

Uit de antwoorden van het OM blijkt niet dat er een verplichting bestaat tot het melden van lijdende dieren in FRS. Het melden in FRS is een veelvuldig en herhalende werkzaamheid. Daardoor is een zekere mate van sleur ontstaan. Het OM beschouwt een onopzettelijke 'administratieve' onvolkomenheid als een soort bekentenis. Het was beter geweest als het OM met de zaak naar de rechter was gegaan, dan deze 'sluipende' veroordeling door het OM.

Vraag 5: Het OM geeft geen volledig antwoord op de vraag. Hieruit blijkt dat er met twee maten gemeten wordt.

Nadere toelichting op verklaringen tijdens politieverhoor

Tot slot vroeg de ombudsman meneer Scholten om een toelichting op zijn verklaringen in het verhoor bij de politie. Meneer Scholten verklaarde daar dat hij e.e.a. nauwkeuriger in FRS had moeten vermelden, en dat hij bij later afschot 'wel netjes aangaf wat het beest mankeerde'.

Volgens meneer Scholten was de politie tijdens het verhoor erg beschuldigend en vooringenomen. De politie vond de registraties te summier en het vermelden van meer gegevens werd als 'wenselijk' beschouwd. Dat was meneer Scholten voorheen niet duidelijk, omdat er geen voorwaarden zijn gesteld door FRS of derden voor het invullen van de vrije velden in FRS. Zeker wanneer het gaat om dieren die fysiek geschikt zijn voor consumptie, zoals bijvoorbeeld een kreupel dier. Bij dieren die niet geschikt zijn voor consumptie is dat door meneer Scholten wel vermeld om aan te geven waarom het beest als biomassa is achtergelaten. Uit een screenshot van FRS dat hij tijdens het verhoor ook aan de politie liet zien, blijkt dat hij bij conditie 'mager' heeft ingevuld en bij de bijzonderheden 'diarree, erg mager, longworm'.

Bijlage II: Wet- en regelgeving

Artikel 1a onder 2 van de Wet op de economische delicten

Economische delicten zijn eveneens:

2°. overtredingen van voorschriften, gesteld bij of krachtens:

de Wet natuurbescherming, artikelen [...], 5.3, vierde lid, [...];

Artikel 2 lid 1 van de Wet op de economische delicten

De economische delicten, bedoeld in artikel 1, onder 1° en 2°, en artikel 1a, onder 1° en 2°, zijn misdrijven, voor zover zij opzettelijk zijn begaan; voor zover deze economische delicten geen misdrijven zijn, zijn zij overtredingen.

Artikel 5.3 van de Wet Natuurbescherming

1 Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.

2 Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

3 Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.

4 Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

5 Het eerste, tweede, derde en vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een krachtens artikel 3.18, eerste of vierde lid, gegeven opdracht.

Artikel 16 van de Provinciale ontheffing – voorschriften en beperkingen verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht tot ontheffing voor het doden van reeën

De uitvoerder van de actie dient tijdens de uitvoering hiervan de via een digitaal registratie systeem gegenereerde gebruikersmachtiging bij zich te dragen evenals een schriftelijke, gedagtekende en ondertekende verklaring van de grondgebruiker, waarin deze toestemming verleent tot schadebestrijding op zijn grond, dit op eerste vordering van een daartoe bevoegde ambtenaar ter inzage te geven.

Artikel 8 van de Jachthuurovereenkomst

Voorts gelden de navolgende bijzondere bepalingen: verhuurder en huurder zijn overeengekomen dat door huurder alleen lijdende dieren bejaagd/bestreden mogen worden.